

Nurel KILIÇ

Enerji'ye Yeni Denetimler Geliyor

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından; 2009 yılında enerji sektöründe yeni denetim mekanizmalarının devreye sokulacağı ifade edilmiştir.

Enerji piyasalarında özel sektörün payı giderek artmaya başlamıştır. Böylece rekabetçi piyasayı oluşturmaya yönelik çok ciddi adımlar atılmıştır.

Halen özel sektörün elinde 20 milyar doların üzerinde devam etmekte olan bir portföy bulunduğu, bunun da yaklaşık 22 bin megavatlık (MW) bir kurulu gücü ifade ettiği, elektrik üretimi açısından da 112 milyar kilovatsaatlik (kWh) bir üretime denk geldiği belirtilmiştir.

Enerji piyasasında, özellikle elektrik sektöründe ciddi şekilde rol almaya başlayan, özel sektörün elinde devam etmekte olan proje sayısının 474 olduğu ifade edilmiştir.

2009 yılı küresel mali krizin etkilerinin reel sektörde hissedileceği, batı dünyası ve ABD merkezli krizden Türkiye'nin de etkileneceği bir yıl olacaktır. Bu nedenle denetim faaliyetlerine hız verileceği, 2009 yılı bütçesinin üçte birinin denetim faaliyetlerine ayrılacağı vurgulanmaktadır. Daha etkin denetim sağlayacak bir takım stratejiler devreye sokulacaktır. Bununla ilgili de TÜBİTAK ile birlikte çalışmalar sürdürülmektedir. Bu yıl içinde, elektrik ve doğal gaz sektöründe derinliğin daha da artacağı beklenmektedir.

Elektrik dağıtımında kamunun payının yüzde 98 olduğu, son dönemde yapılan özelleştirmelerle (özelleştirmesi bitmiş ama devredilmemiş olanlar da dahil) özel sektörün payının yaklaşık yüzde 25'lere ulaştığı açıklanmıştır. Dolayısıyla elektrik üretiminde de özel sektörün payı artmaya devam edecektir.

Doğal gaz sektöründe son durum; 63 şirketin lisans sahibi olduğu, doğal gazın 63 şehrimize ulaştığı, halen ihalesi yapılmamış 12 tane daha ilin olduğu.

Doğal gazın tedarik ayağında sadece BOTAŞ faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla Türkiye'deki doğal gazın hemen hemen tamamını BOTAŞ gerçekleştirmektedir ve EPDK'nın verdiği lisanslarla 2009 yılında özel sektör de kontrat devirlerinden kaynaklanan doğal gaz alımlarına başlamış olacaktır.

Yılsonu itibarıyla BOTAŞ dışında 2 özel şirketin doğal gaz ithalat lisansı aldığı belirtilmiştir. 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nda, 2008 yılının sonuna kadar BOTAŞ'ın piyasa payının yüzde 20'nin altına indirilmesi öngörülmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından ilgili bütün kurumların katkısıyla, doğal gaz piyasasını daha rekabetçi koşullara ulaştıracak bir kanun tasarısı çalışması yapılmaktadır.

2009 yılının yenilenebilir enerji yılı olması hedeflenmektedir. Rüzgar enerjisinde hukuki altyapı tamamlanmış ve başvurularda değerlendirme aşamasına gelinmiştir. Güneş enerjisi ile ilgili de hukuki alt yapının çok hızlı şekilde tamamlanması hedeflenmektedir.

Hidroelektrik santrallerle ilgili sürdürülen faaliyetler ile de 2009 yılının hem hidroelektrik açısından hem de rüzgar ve güneş enerjisi üretimi açısından bir yenilenebilir enerji yılı olacağına işaret edilmektedir.

Sonuç olarak, güvenilir arz sisteminin oluşturulabilmesini teminen yerli kömür, petrol, doğalgaz, hidrolik kaynaklar ile güneş, rüzgar, jeotermal gibi yeni ve yenilenebilir kaynakların geliştirilmesinde mevcut finansman sorununun çözülmesi için teşvik sistemi ile yerli üretimi arttırmaya yönelik fon kaynakları oluşturulmalıdır.

Dünya'da "Enerji Teknolojileri"nde son yıllarda gözlenen büyük atılımların yakından takibi ile yeni teknolojilerin vakit geçirilmeden yerli sanayimize adaptasyonu sağlanmalı, bu konudaki AR-GE çalışmaları özellikle mali yönden desteklenmelidir.

2009 yılında, birincil enerji ve elektrik enerjisi üretim değerlerinin hedef alınan ekonomik büyümeye paralel bir seyir izlemesi beklenmektedir.

Gelişmiş ülkeler enerjiye ilişkin bakış açılarını belirlerken, arz güvenirliliği, sürdürülebilirlik, erişilebilirlik, çevreye olan etki ve ödeme gücüne göre kabul edilebilirlik gibi kavramlara büyük önem vermektedir. Bu çerçevede, enerji sektörümüzde sorunlar olduğunu görmekteyiz. Bunlar;

- Dışa bağımlılık,
- Yerli kaynaklarımızın varlığı, ancak onların tam değerlendirilememesi,
- Günümüzdeki talep artışı dikkate alındığında, geleceğe yönelik yatırımların yeterli olmayışı,
- Elektrik, petrol ve doğal gaz konularında pahalılık ve kalite sorunu,
- Elektrikte kayıp kaçak olayı,
- Üretim tesisleri sahipliliğinde ve yönetiminde, "kamu mu, özel sektör mü?" tartışmaları,
- Elektrik üretim ve iletim tesislerinin kapasite yetersizliği sorunu,
- Petrol, doğal gaz ve LPG sektörlerinde faaliyette bulunan kamu ve özel sektör kuruluşlarımızın sorunları,
- Enerjinin verimli kullanılmaması, AB'ye uyum konusudur.

Ülkemizin gelişmiş ülkeler arasındaki yerini alabilmesi için diğer ülkelerle ekonomi alanında rekabet etmeyi sağlayacak ucuz ve güvenilir elektrik enerjisi temini esas olmalıdır.

